

Beszámoló az MTA Meteorológiai Tudományos Bizottság 2011-es tevékenységéről

Elnök: Dr. Haszpra László, MTA doktora, Országos Meteorológiai Szolgálat

Titkár: Dr. Weidinger Tamás, kandidátus, ELTE Meteorológiai Tanszék

I.7. A tudományos bizottság 2011. évi kiemelt rendezvénye:

Meteorológiai Tudományos Napok, 2011. november 24-25., MTA nagyterem, a rendezvény témája: „Az agrometeorológia kihívásai és helyzete Magyarországon”, 20 előadás, a rendezvényt kísérő széleskörű érdeklődés (operatív szervező: *Agrometeorológiai Munkabizottság*)

I.8. A munkabizottságok 2011. évi legfontosabb rendezvényei

1. MTA MTB Léggördinamikai Munkabizottság és a Magyar Meteorológiai Társaság Léggördinamikai Szakosztály közös előadói ülése, 2011. január 25., OMSZ, Budapest: Az Ensemble Transform Kálmán-szűrő eljárás alkalmazása légköri adat-asszimilációban. 1) Adamcsek Edit: The application of the Ensemble Transform Kalman Filter technique at the Hungarian Meteorological Service. 2) Jelena Bojarova: The hybrid Ensemble variational data assimilation scheme in HIRLAM.
2. MTA MTB Léggördinamikai Munkabizottság és a Magyar Meteorológiai Társaság Léggördinamikai Szakosztály közös előadói ülése, 2011. április 18., OMSZ, Budapest: Martin Sigurd Grønseth (Norvég Meteorológiai Intézet): Radar data assimilation in HIRLAM/ALADIN/AROME models.
3. MTA MTB Éghajlati Munkabizottság és az International Association for Urban Climate Magyar Tagozata szervezésében rendezett VÁROSKLÍMA 2011 munkaértekezlet, 2011. április 28., OMSZ, Budapest.
4. Nemzetközi agrometeorológiai PhD iskola, Keszthely, Agrometeorológiai Kutató Állomás, 2011. augusztus 15–19. (Pannon Egyetem Georgikon Kar és az MTA MTB *Agrometeorológiai Munkabizottság együttműködésében*)
5. MTA MTB Léggörfizikai és Levegőkémiai Munkabizottság előadói ülése, 2011. szeptember 22., Pécsi Tudományegyetem: Gregory Thompson: Numerical simulation of mesoscale processes, present and future.
6. Debreceni Akadémiai Bizottság, Debreceni Egyetem és az MTA MTB *Légköri Erőforrás Munkabizottság* által szervezett II. Környezet és Energia Konferencia Debrecen, 2011. november 25–26., MTA DAB

I.9. A tudományos bizottság díjai

–

I.10. A tudományos bizottság 2011. évi kiadványai:

Anda A. 2010: Az agrometeorológiai oktatás helyzete. *Léggör* **55/4**, 154–163.

Lakatos M. (szerkesztő), 2011: Változó éghajlat és következményei a Kárpát-medencében. *36. Meteorológiai Tudományos napok előadásai, Budapest, OMSZ, 174 oldal, CD-kiadvány.*

I.11. Egyéb

1. Időjárás-módosítás: tudomány vagy áltudomány? – előadás az MTA MTB 2011. február 9-i ülésén

A témakört egy bevezető előadás keretében *Geresdi István* mutatta be. Áttekintést adott az elméleti háttérrel és azokról a legfontosabb tudományos projektekről, amelyek feladata a jégeső-elhárítás hatékonyságának vizsgálata volt.

Az előadás kitért annak veszélyére is, hogy sajnálatos módon világszerte és Magyarországon is elterjedőben vannak a tudományosan nem megalapozott időjárás-módosítási módszerek. Ebbe a körbe tartoznak az ún. viharágyuk, amelyeket Magyarországon több gyümölcsösben alkalmaznak a jégeső-károk „mérséklésére”. E technológia működési elvét semmilyen elméleti modell, vagy laboratóriumi megfigyelés nem igazolja.

A vitában felszólalók élesen bírálták a viharágyúzás, mint módszer alkalmazását, az azzal kapcsolatos vizsgálatokat, hiszen ezek nem illenek a XXI. század tudományosságához. E tekintetben konszenzus alakult ki a Bizottságban.

II. A bizottság 2008-2011 közötti működésének legfontosabb eredményei

Az MTA Meteorológiai Tudományos Bizottság (MTB) hagyományainak megfelelően képviseli és szervezi a hazai meteorológiai kutatást. Jó kapcsolatokat ápol az egyetemi tanszkekkel és az OMSZ-szel. Törekszik a társtudományokkal való együttműködésre. Az elmúlt időszak kiemelkedően fontos szakmai kérdése volt az éghajlatváltozás. Egyebek között foglalkoztunk az éghajlatváltozás aktuális kérdéseivel, a légköri üvegházhatás és a melegedő éghajlat kapcsolatrendszerével. Állást foglaltunk az ICOS nemzetközi mérési programban való hazai részvétel fontosságáról. Emellett megvitattuk a korszerű jégeső-elhárítás tudományos kérdéseit is.

A Meteorológiai Tudományos Bizottságban részt vesznek az Országos Meteorológiai Szolgálat szakemberi, továbbá az egyetemeken dolgozó oktatók és kutatók. Bizottságunknak négy akadémikus tagja van.

Az MTB évente általában két ülést tart: egyet tavasszal és egyet ősszel. Az aktuális kérdések megvitatására egyre gyakrabban használjuk az Internet-et, mint konzultációs lehetőséget. Bevezettük a „virtuális üléseket”, amelyek során, elektronikus konzultáció formájában tudunk megvitatni egyszerűbb, személyes jelenlétet nem igénylő kérdéseket. Hangsúlyt helyeztünk a köztestületi tagok tájékoztatására, ennek érdekében hoztuk létre az MTB honlapját (<http://mtb.met.hu>).

Az évente megrendezésre kerülő Meteorológiai Tudományos Napok a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozathoz kapcsolódik; a kétnapos rendezvénynek az MTA budapesti székházának Nagyterme ad otthont (70–150 résztvevő). Az elmúlt évek témakörei:

- 2008: Az időjárás előrejelzés korszerű módszerei és alkalmazási területei,
- 2009: Műholdmeteorológia,
- 2010: Változó éghajlat és következményei a Kárpát-medencében,
- 2011: Az agrometeorológia kihívásai és helyzete Magyarországon.

A szakmai munka fontos része a munkabizottságokban folyó tevékenység. A 2008–2011-es akadémiai periódusban öt munkabizottság dolgozott, évente 1–3 rendezvényt, munkabizottsági ülést tartottak. Ezek közül kiemeljük:

- Hegyfoki Kabos Emlékülés, 2009. február 13-14. (Debrecen – Túrkeve) <http://geo.science.unideb.hu/> az *MTB Éghajlati Munkabizottság és az MTB Légköri Erőforrás Munkabizottság* szervezésében,
- a BME Áramlástan Tanszékével közösen szervezett városi modellezéssel foglalkozó workshop a Conference on Modelling Fluid Flow keretében (Budapest, 2009 szeptember 9-12., <http://www.cmff.hu>) az *MTB Légekördinamikai Munkabizottság* közreműködésével.
- Környezettudatos energiatermelés és felhasználás konferencia 2009-ben és 2011-ben a Debreceni Egyetemmel és a Debreceni Akadémiai Bizottsággal közösen (*MTB Légköri Erőforrás Munkabizottság*),
- a meteorológia oktatásáról tartott konferencia (Magyar Meteorológiai Társaság vándorgyűlése, 2010, az *MTB Éghajlati Munkabizottsággal* közösen szervezve),
- az agrometeorológia hazai oktatásának megvitatása (*MTB Agrometeorológiai Munkabizottság*, 2010)
- 2009-ben Visegrádon (*MTB Légekördinamikai Munkabizottság*), a 2010-ben és 2011-ben Keszthelyen rendezett nemzetközi PhD iskola (*MTB Agrometeorológiai Munkabizottság*),
- a légkörfizika és a levegőkémia területén dolgozó PhD hallgatók rendszeres bemutatkozása 2009–2011 (*MTB Légekörfizikai és Levegőkémiai Munkabizottság*).
- Városlíma ülés (2011) az *MTB Éghajlati Munkabizottság* szervezésében.

Az MTA MTB üléseink programja és jegyzőkönyvei, a munkabizottságok rendezvényei, az évi szakmai beszámolók, továbbá a Meteorológiai Tudományos Napok programja és kiadványai megtalálhatók a Meteorológiai Tudományos Bizottság honlapján (<http://mtb.met.hu/>).

III. A 2011. évi tudományos bizottsági struktúra átalakításából következő változások

Újraavasztották az MTA MTB korábbi elnökét és titkárát a 2011. december 9-i alakuló ülésen. Kialakult az albizottsági rendszer, ami megegyezik a korábbi munkabizottsági szerkezettel. 2012 januárjában lezajlottak az alakuló ülések. Kialakultak a 3 éves munkatervek.

Agrometeorológiai Albizottság (Elnök: Anda Angéla, titkár: Szalai Sándor),

Éghajlati Albizottság (Elnök: Bartholy Judit, titkár: Lakatos Mónika)

Légekördinamikai és Szinoptikus Meteorológiai Albizottság (Elnök: Weidinger Tamás, titkár: Szintai Balázs),

Légekörfizikai és Levegőkémiai Albizottság (Elnök: Geresdi István, titkár: Ács Ferenc)

Légköri Erőforrás Albizottság (Elnök: Tar Károly, titkár: Wantuchné Dobi Ildikó)

